

„О.К.“ ЗА ОДИТНИТЕ КОМИТЕТИ

Съгласно последните промени в Закона за независимия финансов одит в сила от 29 юли 2008 г. е въведено задължително изискване към предприятията извършващи дейност от обществен интерес да създадат одитен комитет.

В Допълнителните разпоредби на Закона в § 1, т. 11 е посочен и определен законовия обхват на предприятията и на видовете дейности които класифицират едно предприятие като извършващо дейност от обществен интерес. Отчитайки предмета им на дейност и отрасловата им принадлежност „общественият интерес“ е насочен към следните предприятия: публични дружества и емитенти на ценни книжа в страната; кредитни институции; застрахователи, презастрахователи, здравноосигурителни и пенсионно осигурителни дружества; търговски дружества, които произвеждат, пренасят и продават електрическа енергия и топлоенергия; търговски дружества, които внасят, пренасят, разпределят и транзитират природен газ; търговски дружества, които предоставят водоснабдителни, канализационни и телекомуникационни услуги; „Български държавни железници“ ЕАД и дъщерните му предприятия. Други критерии на базата на които Закона за независимия финансов одит класифицира едно предприятие като извършващо дейност от обществен интерес са балансовата стойност на активите, нетните приходи от продажби и средната численост на персонала за текущата финансова година.

Одитният комитет се избира от общото събрание или от едноличния собственик на капитала на предприятието, извършващо дейност от обществен интерес. Общото събрание или едноличният собственик на капитала определя мандата и броя на членовете на одитния комитет, като за членове на одитния комитет не могат да бъдат избирани, изпълнителни директори, членове на управителни органи на юридическото лице или лица, намиращи се в трудови правоотношения с юридическото лице. По изключение само за акционерни дружества функциите на одитния комитет могат да се осъществяват от управителния съвет или от съвета на директорите или от надзорния съвет и то само ако съгласно последните им годишни индивидуални отчети отговарят най-малко на два от следните критерии - средносписъчен брой на персонала – до 250 души, активи съгласно баланса – до 18 000 000 лв., и нетни приходи – до 20 000 000 лв. Законодателят поставя и изискване за професионална компетентност, като посочва, че поне един от членовете на одитния комитет трябва да има завършено висше образование със специалност счетоводство или финанси и най-малко 5 години професионален опит по счетоводство или одит.

Функциите на одиторските комитети са да наблюдават процеса на финансово отчитане в предприятията, системите за вътрешен контрол, вътрешен одит и управление на риска, изпълнението на одита на ГФО и да проверяват и съблюдают спазването на изискванията за независимостта на одитора. Одитният комитет дава препоръка за назначаване на независимия финансов одитор и изслушва неговия доклад за ключови въпроси на одита и слабости във вътрешния контрол на одитираното предприятие.

Преди това последно изменение на ЗНФО единствения нормативен акт в който е заложена форма и ред за създаване на одитен комитет е Закона за вътрешния одит в публичния сектор /ЗВОПС – обнародван в ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г., /. Текста на чл. 18

от ЗВОПС гласи че ръководителят на организацията може да сформира одитен комитет, който включва външни за организацията лица с подходяща квалификация и опит в областта на финансовото управление и контрол, вътрешния или външния одит. От прочит на целия текст на чл. 18 става ясно че нормата няма императивен характер и е въпрос на преценка от страна на ръководството дали да създаде комитет който да подпомага управлението по въпросите на одита.

През октомври 2007 г. е приет Националният кодекс за корпоративно управление в който авторите на разработката са поместили раздел „Одит и вътрешен контрол“. В цитирания раздел частично е засегнат въпроса за одитния комитет без да се дава никаква конкретизация за членски състав, за мандатност, за организация и документиране на резултатите от дейността му, за взаимоотношенията му с ръководството на предприятието, вътрешните и външните одитори.

Едно съвсем ново изследване върху нивото на корпоративно управление в публичните дружества в България посочва че 83,3% от предприятията нямат създадени одитни комитети и Комитет по възнагражденията, като Комитети по номинациите съществуват още по-рядко (само в 8,3% от дружествата).

След проследяването на законодателната рамка на одитния комитет и след преглед на нивото на корпоративно управление можем да направим извода че институцията на одитния комитет за Р. България е новост. Нормативната уредба която обследвахме по горе успява да постави основа на базата на която да се институционализира одитния комитет, но не успява да даде отговор и посока на многобройните практически въпроси свързани със създаването, организацията, функционирането и налагането на комитета по въпросите на одита. За създаването му е необходимо да се отчете цялата специфика на икономическата среда и факторите които я предопределят в нашата страна, добро познаване на теорията и практиката на вътрешния и външния одит, както и да се обърнем към добрите световни практики в областта на одитните комитети.

В случай че имате въпроси по създаването, организацията и функционирането на одитните комитети може да ги консултирате с АКТИВ или да се възползвате от разработката „О.К.“ на АКТИВ.